

Pressmeddelande

Luxemburg den 12 september 2022

EU:s upphandling av covid-19-vaccin: Lärdomar måste dras, enligt EU:s revisorer

EU:s skraddarsydda centraliserade system för upphandling av vaccin gjorde det möjligt att skapa en diversifierad vaccinportfölj i inledningskedet och upphandla tillräckliga mängder covid-19-vaccin. Men EU påbörjade sina upphandlingar senare än Storbritannien och USA, och när det uppstod en allvarlig brist på leveranser under första halvåret 2021 blev det tydligt att de flesta avtal som kommissionen tecknat inte innehöll några specifika bestämmelser för att hantera avbrott i leveranserna. Prestationsbedömningen av upphandlingsprocessen var inte tillräcklig, konstaterar Europeiska revisionsrätten i en särskild rapport som offentliggörs i dag. Revisorerna noterar också att kommissionen ännu inte har granskat eller fastställt riktmärken för denna process för att dra lärdomar för framtiden, och den planerar inte heller i nuläget att testa sitt system för upphandling vid pandemier genom stresstester eller simuleringar.

”En mycket relevant fråga är om kommissionen och medlemsstaterna har upphandlat covid-19-vacciner på ett ändamålsenligt sätt”, säger Joëlle Elvinger, den ledamot av revisionsrätten som ledde revisionsarbetet. ”Vi valde detta ämne med tanke på vaccinernas centrala roll i hanteringen av covid-19-pandemin, EU:s helt nya engagemang vad gäller upphandling av vaccin och de utgifter som det innebär. Med våra iakttagelser vill vi bidra till den pågående utvecklingen av EU:s pandemiberedskap och insatskapacitet.”

När EU:s vaccinupphandlingsprocess inleddes i mitten av 2020 visste man inte om eller när ett covid-19-vaccin skulle kunna komma ut på marknaden. EU var tvunget att agera innan det fanns några tydliga vetenskapliga uppgifter om hur säkra och verksamma vaccinkandidaterna var och valde därför att stödja flera olika kandidater för att skapa en första portfölj med olika vaccintekniker och vaccintillverkare. Fram till november 2021 hade kommissionen undertecknat avtal till ett värde av 71 miljarder euro på medlemsstaternas vägnar för att köpa in upp till 4,6 miljarder doser med vaccin mot covid-19. De flesta av dessa avtal är förköpsavtal, enligt vilka kommissionen i framtagandet av ett vaccin delar utvecklingsrisken med vaccintillverkarna och stöder utarbetandet av den fullskaliga produktionskapaciteten genom förskottsbetalningar från EU:s budget.

Avsikten med detta pressmeddelande är att presentera huvudbudskapen i Europeiska revisionsrättens särskilda rapport. Hela rapporten finns på eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Förhandlingarna följde en upphandlingsprocess enligt EU:s budgetförordning, men kärnan i processen utgjordes av de inledande förhandlingar som ägde rum innan en anbudsfordran skickades ut. EU hade säkrat tillräckligt med doser för att kunna vaccinera minst 70 % av den vuxna befolkningen fram till slutet av sommaren 2021 efter att två tillverkare drabbats av leveranssvårigheter under första halvåret 2021. Kommissionen kunde väcka talan mot tillverkare, vilket den gjorde i ett fall. Men enligt revisorerna gjorde EU:s förhandlare inte någon fullständig analys av de utmaningar som rörde vaccinproduktionens tillverknings- och leveranskedja förrän efter det att de flesta avtalen hade undertecknats. Avtalsvillkoren utvecklades med tiden och de avtal som undertecknades 2021 innehåller strängare bestämmelser om viktiga aspekter såsom leveranstider och produktionsplatser än de som undertecknades 2020. De villkor som förhandlats fram ser olika ut för varje avtal, bortsett från efterlevnaden av principerna i produktansvarsdirektivet. Medlemsstaterna gick med på att minska tillverkarnas risker vad gäller ansvaret för biverkningar (riskdelningsprincipen inom vaccinstrategin). Bestämmelserna i de avtal som ingåtts med tillverkare av covid-19-vaccin skiljer sig från den praxis som fanns före pandemin eftersom medlemsstaterna har tagit över några av de ekonomiska risker som vaccintillverkarna normalt tar på sig.

Kommissionen föreslog att man vid framtida hälsokriser skulle fortsätta använda den upphandlingsstrategi som inrättats för covid-19-pandemin, men varken kommissionens eller rådets rapporter om "lärdomar" av covid-19-pandemin granskade vaccinupphandlingsprocessens prestation, utöver det övergripande resultatet. De rekommendationer som revisorerna ger är att kommissionen bör utarbeta riktlinjer för upphandling vid pandemier utifrån de lärdomar som dragits och stresstesta EU:s upphandlingsstrategi för medicinska motåtgärder för att EU ska stå bättre rustat vid framtida behov.

Bakgrundsinformation

Finansieringen av vaccinupphandlingen kom delvis från instrumentet för krisstöd – ett finansieringsinstrument som förvaltas direkt av kommissionen och som gör det möjligt för kommissionen att ge stöd vid katastrofer inom EU – men främst från direkta bidrag från medlemsstaternas budgetar.

Särskild rapport 19/2022 *EU:s upphandling av covid-19-vaccin: efter utmaningar i inledningsskedet säkrades tillräckliga doser men processens prestation bedömdes inte tillräckligt* finns på [revisionsrättens webbplats](#). Revisionen bygger vidare på revisionsrättens översikt [EU:s inledande bidrag till folkhälsoinsatserna mot covid-19](#).

Presskontakt

Revisionsrättens presstjänst: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: +352 691553547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: +352 691551502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: +352 62152224